

Відродження пам'яті

Пам'ять і гордість столітнього хутора

Відродження пам'яті про родини колишніх жителів-славних господарів хутора Полько на межі Корецького і Гощанського районів та глибоку вдячність їхніх нащадків засвідчило урочисте відкриття ошатного меморіалу біля шляху і єдиної хутірської садиби, що відбулося минулої неділі, 10 серпня.

Продовження на с.

4

Відродження пам'яті

Пам'ять і гордість столітнього хутора

(Продовження. Початок на с.1)

Десятки людей, які тут народилися, а нині мешкають у навколишніх селах, Рівному і навіть за межами нашої області зібрались, аби загадати далеке дитинство, вшанувати свої хліборобські родини, імена яких викарбувані на меморіальній дошці на великому камені. І, звичайно ж, подякувати землякам-творцям цього пам'ятного комплексу, відомим у краї господарникам, заслуженим працівникам України Миколі Поліщуку та Євгену Кукурудзі.

Століття тому і сьогодні

Як і багато інших хуторів, Полько заснували у 1911-1913 роках у ході впровадження у царській Росії, куди входила Волинська губернія і наш район зокрема, аграрної реформи. Набуло поширення приватне землеволодіння, господарі купували землю з допомогою новоствореного Селянського банку, оселялися на хуторах. Вже у 1910 році в Україні на власних хутірських полях працювало 226 тисяч селянських господарств або майже половина їх загальної кількості. За три роки посівна площа в країна зросла майже на мільйон гектарів, збір зернових сягнув рекордної позначки 1200 млн. пудів, чверть з яких експортували закордон. Хутірська система господарювання розвинулась і на Волині аж до повсюдної її ліквідації комуністичною владою у 60-70-х роках минулого століття.

Тоді ж почали переселення 170 мешканців сорока одного обійстя Полька у навколишні більші

населені пункти Невіроків, Вовкошів, Липки. Хуторяни з болем їхали в інші села, але завжди пам'ятали малу батьківщину, час від часу приходили сюди, аби вклонитися рідним місцям, помилуватися мальовничою поліською природою.

Сьогодні лише одна хата та присадибне господарство багатодітної родини Вертелецьких, уродженців села Садове, залишилися від колись процвітаючого поселення. Саме біля неї і спорудили невеликий меморіальний комплекс. Він складається з масивного гранітного каменя, на якому встановлена стела з написом: «Тут стояв хутір Полько. Заснований у 1911-1913 роках. Були 41 оселя, початкова школа. Проживали 170 жителів, зокрема й поляки». Далі викарбуваний перелік корінних хуторянських родин. Поряд – камінний хрест, символ християнської віри. Зроблені також добротні лавки, огорожа, навколо посадили молоді веселі берізки.

Вдячна пам'ять поколінь

З часу фактичного зникнення на Польку не бачили стільки колишніх його мешканців та їхніх нащадків. Найбільше їх прибуло з села Невіроків Корецького району, до сільради якого відноситься єдина хутірська садиба, а ще – з Вовкошева, Липок, Гоці, Рівного, Славути... За народними

хутора спорудити пам'ятник на честь славних земляків-хліборобів. Щоб нащадки хуторян, яких доля розкидала по всьому світу, могли приїхати, згадати добрим словом, вклонитися світлій пам'яті свого родоводу, відчувти нерозривний зв'язок поколінь, причетність до

Гордість хутора – його уродженці

– Вирішили спорудити меморіал роки два тому, але роботу почали десь півтора місяця назад, – сказав Євген Миколайович. – Неподдалік стоїть хата, де народився Микола Поліщук, далі – обійстя моєї родини, початкова школа, де навчала грамоти нас обох вчителька Віра Євдокимівна. Поля довкола, нині подекуди занедбані, тоді радували око зразковим доглядом, а восени – добірним урожаєм. Бо жили тут наші діди-прадіди, працелюбні, невтомні хлібороби, справді гордість хутора і усього нашого краю. Сердечне спасибі усім, хто приїхав, хто долучився до справи увічнення їх славної пам'яті.

Про вічність рідній земляці –

вона живе, як та стежина до школи, де мати випроводжала золотавими сонячним ранками досягнути добре і вічне. Очільник села побажав присутнім спокою і миру, суспільної злагоди і впевненості у завтрашньому дні.

Письменник і колишній хуторянин Петро Гуменюк, автор подібного меморіалу на Одбережках біля села Чудниця на Гоцанщині, один з керівників сусіднього колгоспу «Україна», згадав, як жили і трудилися мешканці Полька у 80-і роки минулого століття, які чудові врожаї вирощувались на місцевих полях. Він зазначив:

– Видатна поетеса Ліна Костенко

і християнськими традиціями, відкриття пам'ятника почали з обряду освячення. Його провели священники – настоятель Липківського Свято-Успенського монастиря о. Єрмоген, настоятель Невірківського храму святої Параскеви о. Володимир з церковним хором. Серед пісень, виконаних хористами під час Богослужіння, хвилююче прозвучала «Боже, нас бережи!», приурочена нинішнім трагічним подіям на сході України і нещодавно написана місцевим регентом.

Про історію створення пам'ятника розповів колишнім односельцям Микола Поліщук:

– Тут жили й працювали мої батьки та діди, я народився та провів шкільні роки, зростав разом з сусідом Євгеном Кукурудзою. І час від часу з Рівного навідуюся сюди, до мальовничих рідних місць відпочити душею, як і Євген, нинішній житель Гощі. Отож, декілька років тому ми надумали до сторіччя

трудової слави чудових господарів, справжніх патріотів України. Адже десятиліттями ми жили тут однією дружною громадою, однією великою родиною. Нині, як бачите, задумане зробили. Ми зібралися не тільки з нагоди відкриття меморіалу, а й щоб вклонитися рідній землі, своїй родині, яка тут нас зростила, виховала, проводжала у світ і благословляла на добрі справи.

Сьогодні тривожний і важкий час випробувань для держави, усіх нас, але вважаю святим обов'язком пам'ятати свій рід. Приємно зустрітися, згадати усіх земляків. Тільки що виявилось, що на стелі нема ще трьох місцевих родів, ми доповнимо список. Євген Кукурудза, за фахом і покликанням будівельник, доклав багато зусиль, енергії, натхнення для спорудження цього комплексу.

Микола Іванович потис руку другу дитинства і запросив його для виступу.

здиснені перші кроки життя, де зародилася та відклалася у серці перша любов, говорив на зібранні Невірківський сільський голова Василь Рокитенець. Хуторяни пронесли цю любов через роки і десятиліття, передали прийдешнім поколінням, представники якого нині встановили відкритий сьогодні пам'ятник. Вони подарували землякам тепло і радість зустрічі з далеким дитинством, з рідною домівкою, якої немає, але у душі

господь прикладає своє десятиліття. Мабуть, є і земля, так само помічена Всевишнім. Думаю, до неї належать поселення людей, вірних батьківській християнській вірі, нашим священним традиціям. І добре, що на цей хутір тепер можна прийти сивочолими уродженцям та їхнім нащадкам, вклонитися пам'ятнику свої родів. У нашому краї меморіали на місці хуторів, тут і на Одбережках, споруджені першими і поки що є єдиними в Україні.

Творці меморіалу – заслужені люди

Від колись чималої громади Полька глибоку щиру вдячність творцям пам'ятника висловила нині жителька Невіркова, колишній спеціаліст місцевого колгоспу імені О.Дундича Надія Немиришина, рівнянин Анатолій Теклюк, мешканка Славути Ніна Кабарчук, 80-літній ветеран хліборобської праці Євген Роцук, у минулому механізатор, перший наставник молодого помічника комбайнера колгоспу імені О.Дундича Микола Поліщука. Для Миколи Івановича ця справа – своєрідна віха як до столітнього ювілею рідного хутора, так і до власного 65-річчя, яке зустрів на початку року. Відомий господарник від отчого порогу пішов у самостійне життя і досяг визнання та пошани всюди, де працював: у колгоспах сіл Невірків, Посягва, Рясники, а особливо Чудниці, де довгий час аж до пенсії очолював потужну агрофірму «Мир», одне з найкращих господарств Рівненщини. За видатні трудові здобутки удостоєний численних державних нагород, звання «Заслужений працівник сільського господарства України». Краєни тричі обирали Миколу Поліщука депутатом обласної ради, а колеги – головою ради сільгоспідприємств області. За його керівництва агрофірмою відбулося економічне і соціальне піднесення у

багатьох селах, де «Мир» орендував землі.

І Євген Миколайович Кукурудза теж три роки тому отримав звання «Заслужений працівник промисловості України» за успішну трудову діяльність на посаді директора Гощанського УЕГГ ПАТ «Рівнегаз». Він керував управлінням у роки масової газифікації населених пунктів Гощанського і Корецького районів. При його активній участі зручності цивілізації – голубе паливо провели у 50 сіл першого району і 28 – другого. Євген Іванович нагороджений високими державними і церковними відзнаками, був кращим роботодавцем року, а як керівник – переможцем рейтингу «Гордість Гощанського району». Його підприємство «Гоццагаз» неодноразово визнавали найкращим з культури виробництва та благоустрою. Про плідну ефективну діяльність колишніх хуторян можна написати книги, до речі одна з них – про агрофірму «Мир» – вже написана і видана у 2007-му.

Новою сторінкою їхніх добрих справ стало створення меморіального комплексу на малій батьківщині – ще одне яскраве свідчення їхньої громадянської позиції та патріотизму.

Анатолій КАРДАШ
Фото автора

